

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ARAK
 Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
 Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 20 fillér.
 Anatóknak és kézműiparosoknak egy évre 1 korona
 Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felolós szerkesztő
BÁTHORY ENDRE.
 A lap kiadója
 A „PÁZMÁNY SAJTO”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Iskolaköz 3. sz.)
Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 kor.
 Nyitlter sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

A szegedi botrány.

Arczulütése az igazságszolgáltatásnak az a verdikt, melyet a szegedi esküdtbírósg mondott ki a Haverda-pörben. Fellázad minden jobb érzés az emberben, midőn látja, hogy a gyilkos, aki maga bevallotta, hogy bűnös, tisztára mosva fut az igazságszolgáltatás keze elől. Tehát a gyilkosság szabadalmazva van. Kétségtelen dolog, hogy ezt a hitet fogja ébreszteni a szegedi ítélet a társadalom egyes zugaiban, ahol kevésbé számolnak a lelkiismerettel, még kevésbé az isteni törvényekkel, csak a büntetés szigorától való félelem tartja őket vissza, hogy embertársaik verébe ne mártsák gyilkos fegyvereket. Félő, hogy az ilyen és ehhez hasonló ítéleteknek igen komoly következményei lesznek a társadalomnak különben is elfajult némely rétegeiben.

Kérdezzük, van-e létjogosultsága olyan intézménynek a judikaturában, mely eltévészte hivatásának rendeltetését, mely abban áll, hogy az elkövetett bűnt megfelelő megtorlásban részesítse, ítélkezésével még

vérszemet ad a perverz alakoknak, hogy csak rajta, gazoljatok nyugodtan embertársaikok véreben és vagonában, majd itt vagyunk mi esküdtek a hátatok megett, s még a hajatok szála sem fog meggörbülni.

Furesa felfogás és furesa kimérése az igazságnak, midőn azt látjuk, hogy egy éhenkórászt, akinek már napok óta nincs betevő falatja, s elemel egy darab kenyert vagy egy féloldal szalonnát, hónapokig tartó rabsággal sujtanak, a gyilkos pedig felmentve tettének következményei alól, az örömrivalgó nép óvációi közt lép ki börtönéből, paroláznak vele, mint becsületes emberrel, úgy fogadják, mint valami nemzeti hőst, banketteznek, dárídoznak örömeire.

Mert mi történt Szegeden? . . . Az esküdtszék felmentette Jánossy Aladárt, aki beismerte, hogy gyilkolt, meggyilkolt egy öreg duszgadz asszonyt, szeretőjének édesanyját, hogy hozzájuthassanak ennek vagyonához. Meggyilkolta orvul, jól hozzákészülve a tett végrehajtásához. A legnemtelenebb szándék vezette tehát, mely a rablógyilkosság minden ismertetőjelét magán

viseli. És felmentette Jánossy szeretőjét, Haverda Mariskát, kit azzal vádolt az ügyész, hogy ő főzte ki a gyilkosság tervét, ő biztatta fel Jánossyt anyja meggyilkolására. Felmentette Vojtha Antalt, ki a bizonyítékok sulya alatt, mint bűnrészes és a tett elkövetésének előkészítője állott vád alatt.

És mi történt még Szegeden? . . . A felmentő ítélet kihirdetése után ezrekre menő közönség tolongott az utcákon, elkelő urak és urnők, a társadalom minden rétege, falrengető éljenzéssel fogadják a börtöneikből kilépőket, virágokkal halmozzák el, bankettet rendeznek tiszteletére, a ho valósággal ünneplik őket. És a rendezésben kik járnak elől? . . . Magok a védőügyvédek, dicsőségére az ügyvédi tekintélynek.

Daczára a felmentő ítéletnek, daczára a szegedi óvációnak, a jobb érzésű ember nem tud megnyugodni, mert a per anyaga bőséges bizonyítékot szolgáltatott mind a három vádlott bűnös volta mellett. Nem tud megnyugodni, sőt önkénytelenül az a tudat érlelődik meg lelkében, hogy

Széljegyzetek Gárdonyi Gézaról.

Gárdonyi és a palócz tanító.

Tudva van, hogy Gárdonyi fiatal korában vagy négy évig tanítókodott Somogyban, havi nyolcz forint fizetés mellett. Jó szívére vall, hogy a tanítókkal, főleg pedig azokkal, kik az egri képzőben iskolatársai voltak, máig is fentartja a barátságot.

Igy történt, hogy midőn pár évvel ezelőtt az egykori iskolatársak — fogadásaihoz híven, — negyedszázados találkozókat tartani, a szélrózsa minden irányába meghívót küldöttek szét. Természetesen régi jó ezimborájuk, Gárdonyi sem maradhatott ki, habár ő régen lemondott a magasztosnak hirdetett, de annál silányabb jövedelmű, valójában tövises tanítói pályáról, hogy tollal kerresse meg kenyerét s írói babérjait.

Az előkészítő-bizottság egyik tagja fogta magát és szép esendesen — a zsebrevágott

meghívóval — felballagott a vár mögötti sáneczba, ahol Gárdonyi esendes, magányos otthona húzódik meg szerényen, a szegény emberek házai során. Emberünk előtt csakhamar megnyitak a zárva tartott kapuk s a ház őre, a lompos ezerberus viesorgatta fogait a jövevényre. Gárdonyi mélyen el volt merülve az íróasztala előtt az írásba. Valószínű, hogy valamelyik szép elbeszélésén gondolkodva róttá egymás alá a sorokat, mikor régi iskolatársa benyitott hozzá. Gárdonyi az ő fanyar mosolyával tekint a belépőre s kérdi:

— Ugyan mi jó szél hozott erre felé, édes barátom?

A vendég elmondotta jövetelének ezéljét, de nem igen merte hinni, hogy a remeteéletet élő írónál meghallgattatásra találjon.

— Ott leszek, — vágott szavába Gárdonyi a beszélőnek, sőt kezet is adott nagyobb nyomatékául szavának.

Ott is volt. Hanem mikor a diszgyülés

után a várvavárt ebéd következett, Gárdonyi huzódolni kezdett, hogy hiszen ő szívesen maradna, de hát így, de hát úgy, ő gyomor-bajos ember, akinek diétát kell tartani evésben, ivásban. Egyszóval nem sok hasznát fogják venni, ha marad. Meghallja ezt egy közelben álló iskolatárs I. Tóni is, aki valahol egy Isten hátamögötti szegény palócz faluban hinti nebulói között a tudomány magvát, de aki maga sohase hallott Gárdonyi írói dicsőségéről, azt gondolván, hogy Gárdonyi állás és így kereset nélkül lézeng a világban, szeretettel lép melléje és erősen igyekszik rábírni a maradásra. Végül odasugja a fülébe:

— Ne busulj Géza, ma az én vendégem leszel.

Gárdonyi szelid tekintetet vet a poczkos kis palóczra, a ki nagy kérdőjelt vél látni abban a méla tekintetben és nagy hirtelen feltalálja magát:

ILYÉS DÁNIEL

MŰBUTOR-ASZTALOS
 SZATMÁR, Mátyás király-u. 18. sz.

Elvállalom bármily bútorok készítését a mai kor igényeinek megfelelően, a legmodernebb kivitelben. Háló, ebédlő, úri szalon, leány, gyermek-szoba berendezéseket mahagóni vagy bármely különleges faanyagból.

az ilyen intézményt el kell törölni. Amint látszik, a mi népünk nem érett meg reá. Nem kell itt más államok példájára hivatkozni, ahol a nép jobb érzésénél, helyesebb ítélőképességénél fogva talán beválik, csak itt helyben, a mi portánkon belül kell a megfigyeléseket megtenni. Ilyen baklövésnek hallatára kénytelen kimondani az ember, hogy el kell törölni az esküdtzéseket.

Majd ha odafejlődik közönségünk erkölcsi érzéke, hogy az ilyen felmentő ítéletek hallatára nem ujjong, nem bankettezik, hanem szomorúság tölti el lelkét, undorral fordul el a bűnösöktől, ha majd ilyen közönségünk lesz Szegeden is, másutt is, akkor talán lehet lesz majd esküdtzésekről beszélni. De mig maga a közönség a szegedihez hasonló izléstelenségre képes, addig nem kell neki befolyást engedni, hogy az igazságszolgáltatás mérlegébe vethesse „becsületét és lelkiismeretét.“

Kissé jóleső érzés fogja el az embert, hogy Budapesten megadták a választ mind a szegedi esküdték „becsületés és lelkiismeretes“ verdiktjére, mind az ott elkövetett otromba hejjuhujjakra. Tudvalevőleg Haverdákat a védőügyvédekkel együtt csak a rendőrség közbelépése mentette meg a feldühödt nép haragjától. A tettegességet ugyan még ez esetben sem tudnók helyeselni, de hogy elégedetlenségének, megbotránkozásának, undorának kifejezést adott a publikum, nagyon okosan cselekedte, mert ezzel legalább

a külföld előtt dokumentálta, hogy nem mindenütt áll Magyarországon olyan alacsony fokon a kultúra, az erkölcsi érzék, mint Szegeden.

A Haverda-pör aktái lezárultak ugyan, de mégis nyitott könyv gyanánt maradnak azok, hogy figyelemztessék azokat, akiket illet, akik hivatalosan lesznek a jövőben is esküdtzési verdiktet kimondani. Elfojgyott a szegedi pezsgős vacsora, elhervadnak a virágbukétók is, de aligha lesz Magyarországon még egy ehez hasonló eset, olyan általános felháborodása követte a tisztességes sajtónak és a jobbérzésű közönségnek egyaránt.

A kormánypart megalakulása.

Szombaton alakították meg Budapesten formálisan a kormánypartot, mely „Nemzeti Munkapárt“ nevet vett fel. Méltán meg lehet Goethevel kérdezni, vajjon mi benne a nemzeti és mi benne a munka. Programja ez idő szerint nincs. Hogy a nemzeti tartalom hiányozni fog a még ezután publikálandó programból, kétségtelen a vezérek eddigi nyilatkozataiból. A munka pedig az ellenkező irányban nagyon kétes becsü. De mindhiába, megalakult a kormánypart. Születésénél ott voltak az ország minden részéből a felrendelt küldöttek. Hatalmas tömeg gyűlt össze, úgy, hogy a miniszterelnök várakozását bizonyosan túlhaladta a esődület. Tisza jelenléte és beszéde roppant hatást gyakorolt a jelenvolt rokonlelkekre.

A magyar szent korona ünnepe Rómában. Mint értesülünk, nagyban folytak az előkészületek és előjegyzések arra a széles arányú nemzeti zarándoklatra, melyet

az Orsz. Kath. Szövetség elnöksége gróf Széchenyi Miklós győri püspök vezetése mellett Radnai Farkas, Balás Lajos, Zichy Gyula gróf, Boromisza Tibor és Fischer-Colbrie Ágost püspökök részvételével folyó évi április 11-22-re Rómában tervez. Mint ismeretes, akkor fogják leleplezni azt a kiváló becsü márvány dombornü emléket, melyet a római magyar művészeti ház megbízása alapján Dankó szobrász művész készített a magyar szent koronát adó II. Szilveszter pápa emlékének. Az emlékmű leleplezése alkalmából nemcsak Ó Felsége a király, hanem a kormány és az országgyűlés mindkét háza, az összes magasabb állami és közigazgatási hatóságok, kulturális és vallásos egyesületek is képviselve lesznek. Mind a vatikánban, mind pedig a nagykövetségen az előkészületek már élénken folynak az igen impozánsnak ígérkező ünnepségre, a rendezőséghez pedig már eddig is számosan küldték be jelentkezésüket a nemzeti zarándoklatban való részvételre, melynek részletes tervrajzát és a római ünnepségek programját minden érdeklődőnek készségesen megküldi az Orsz. Kath. Szövetség (IV. Ferenciek-tere 7.)

Kongregáció Otthon.

A mai társadalom ujjaépítésének alapját csakis úgy vethetjük meg, ha a keresztény hitelveket beleneveljük az Istentől és annak szent törvényeitől elszakadó emberiségbe.

Omnia renovare in Christo! Mindent ujjaépíteni Krisztus szent nevében!

De hogyan érjük ezt el?

Csak úgy, ha az ország fővárosában egy Otthont építünk, amelyben a Krisztusi tanoktól áthatott apostolok fiatalságunkat, a a jövő reményét, buzgó példaadásukkal be-

— No jó, jó, majd visszaadhatod, ha valamikor állásod lesz.

Gárdonyi és a darabja.

Vendég kopogtat a Gárdonyi kapuján s mivel Gárdonyi édes anyja felismeri a már többször is ott megfordult vidéki tanítót, beereszti.

— Itthon van Géza barátom? — kérdi bizalommal.

— Itthon, — feleli a jó néni s lassan beszélgetve lépegetnek a kert kavicsos porondján az író szobája felé. Az anyóknak megered a nyelve s bizalmasan suttojja hogy Géza most nagyon haragszik. A vendég elképed és szinte hihetetlennek tünik fel előtte, hogy a flegmatikus jó barát haragudni is tudjon. Azért mégis megkérdi:

— Aztán hát miért haragszik?

— Jaj lelkem, hát azért, mert megbukott egy új darabja. Ugy bizony, — tódította sajnálkozással az író anyja. Hasztalan mondtam neki, hogy édes fiam csak nagyon vigyázz arra a darabra! De csak nem hallgattam rám. Csak írta, írta lázas szorgalommal, s most? . . . No de nem is esodálom, higyeje el, nem esodálom, hogy ilyen kudarcot vallott,

— mondogatja rezignálva, — hiszen abba a darabba minden valamirevaló alakját halomra öleti . . .

Látogatás Gárdonyinál.

Néhány évvel ezelőtt Egerben járván, összekóboroltam a fiam kedvéért az egész várost. mutogatva neki annak nevezetességeit. Így jutottunk fel a várba is. A várból remek panoráma tárult elénk. Amint így gyönyörködünk a táj szépségében, egyszer csak szemünkbe ötlük a vár mögötti alacsony sorsu házak során egy kedves uri lak, mely — bár minden külső eziezomat nélkülöz, — békés esendességben vonul meg fáktól környezve, egy terebélyes vén diófa árnyékában. Ez a Gárdonyi háza lesz, — gondoltam, — mivel olvastam róla, hogy fent a sánceban ütötte fel esendes otthonát, egészen elvonulva a város lármájától. Arra tartottunk. Egy künn üldögélő parasztasszonytól mégis jónak láttam megkérdezni:

— Ugyan kié itt ez az uri lakás?

— Ez itt? Ez kérem valami uré, aki szép meséket szokott írni, mint mondják, az ujságokba. Ugyan hogy is hijják no? — töprengett az asszony s bár szomszédok, mégse találta el a nevét.

— Nem a Gárdonyi háza?

— Azé kérem, azé. Mert különös ember az kérem.

— Ugyan?

— Ugy él az kérem, mint a szentkúti remete.

Gárdonyi háza vasrácesal van körülveve. Elöl, a bejárónál egy különálló házaeska zselus ablakkal az édesanyjái. Épen künn álldogál. Kiesi, törékeny a Gárdonyi édesanyja, jóságos sovány arcával olyan mint a régi világ nemzetes asszonyai, kit első pillanatra megszeretünk. Talán sejtette, hogy oda szándékozunk, mert jött s kinyitotta a mesebeli vár vasajtáját.

— Gárdonyi urat óhajtottam meglátogatni, — mondtam a bemutatkozás után. Itthon van?

Az anyóka kissé zavarba jött a kérdés miatt, mert tudvalevő dolog, hogy a háziur nem igen szereti magát zavartatni, főképen akkor, ha íróasztala mellett ülve, szövi egyszerű, szép meséit.

— Iskolatárs voltam, — mondtam mintegy magyarázatul.

Ez hatott. Akkor tessék! Keskenyke

Pártoljuk

a hazai ipart!

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

KEPES SÁNDOR

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku Pyramisokat, Obeliszkéket, keresztteket, emléktáblákat, sírfeleket, mezei keresztteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE.

Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4.

vezetik az Igéret földére, a felnőttekben pedig állandó lelkigyakorlat által ébren tartják az Anyaszentegyházhoz és az isteni törvényekhez való hű ragaszkodást.

Ezen Otthon megépítését elősegíthetjük mindannyian, ha csak egyetlenegy sorsjegyet vásárolunk a budapesti Mária-Kongregáció Otthona javára rendezendő tárgysorsjátékra. [Egy sorsjegy ára egy korona.]

Csekély áldozattal, amelynek talán már a közel jövőben is egy szép nyeresémtárgy lesz a jutalma, így mindenki a nagy katolikus ügynek számottevő harcosává szegődhetik és nagy érdemeket szerezhethet magának.

Siessünk tehát mindannyian és illeszkünk bele legalább egy követ a nagy társadalmi restauráció fundamentumába.

Serkentésül szolgáljon az is, hogy a felette értékes főnyeresémen kívül még számos kizárólagosan műbecsel bíró nyeresémtárgy van a kegyesezélu játéktervbe fölvéve! A főnyeresémen 10,000 korona 14 személyre szolgáló masszív ezüst asztali felszerelésből áll. A nyeresémtárgyak közt első helyen áll a Pápa Őszentsége által küldött ajándék-tárgy: egy rendkívül becses ezüst tea készlet, amelybe bele van vésvé Őszentsége monogramja is.

Nagy érdemeket szerezhethet magának az is, aki sorsjegyeket terjesztés végett elvállal. És a sorsjegy terjesztő bizottság ezt nem is kívánja ingyen, hanem 100 drb sorsjegy terjesztése után 30%, 101—500 drb után 35%, és végül 501—1000 drb. után 40% jutalékot fizet, megjegyezvén, hogy a sorsjegyeket a terjesztőnek bizományba adja úgy, hogy a vételért előzetesen nem kell lefizetnie, hanem csak számadási kötelezettséggel tartozik a vállalattal szemben.

Felvilágosításokat ad és sorsjegyeket küld a sorsjegy terjesztő bizottság (Budapest,

VIII. Horánszky-ut 22.) Huzás 1910. június 13-án lesz!

Terjesszük gyorsan a sorsjegyeket, hogy az Otthon felépítése halasztást ne szenvedjen!

Színház.

Szerdán, február 16-án a „A testőr“ cz. vígjáték harmadik előadása folyt le a közönség csekély érdeklődésétől kísérve.

Csütörtökön *Shakespeare* klasszikus vígjátékát, a „Makranczos hölgy“-et játszották a közepesenl valamivel gyöngébb előadásban. *Baghy* a *Petruccio* szerepében egy kicsit darabos, a *Markovics Margit* művészete is jobban érvényesül a modern drámákban. Kiemeljük *Czakó Miczit*, aki bájos és közvetlen *Bianka* volt, a szereplők különben többnyire messzejártak *Shakespeare* géniuszától.

Pénteken zónaelőadásban „Sári bíró“-t játszották.

Szombaton *Albini* híres operettjét „Trenk báró“-t mutatták be színházunkban. A darabot az a hír előzte meg, hogy az idej operett-újdonságok között méltó versenytársa lesz a „Luxemburg grófja“-nak. A magunk részéről ezt a hírt nem láttuk beigazolvva. Néhány pompás kardal és pár szerencsésen megkomponált duett van ugyan a darabban, de fülbemászó zeneszámmal alig találkozunk. Ugy a darab beállítása, mint az erőteljes zene emlékeztet egy kicsit a néhány évvel ezelőtt népszerű magyar operettra, a „Hajduk hadnagya“-ra. Ez az új operett nem jó, de nem is rossz, egyszeri megnézésre feltétlenül érdemes.

Az előadásról is olyanforma melegséggel írhatunk, mint a darabról. Senki sem rontott az összjátékon, de valami fenomenális dolgot sem produkált ez estén senki. A főszerepeket *H. Balla Mariska*, *Lugossy Irén*, *Szelényi Emilia*, *Inke*, *Rónai* és *Somogyi* játszották.

olyan szépen. Gárdonyi kevés szavú, de melegszívű ember. Csakhamar saját termésű borával kínálta meg, mert a szegény magyar írónak már arra is telik, hogy maga szüreteljen. Üvegen, poharakon híven megfestve Göre Gábor és a hozzá tartozó alakok. Idogáltunk. De miesoda figyelem! Azt hiszem, Gárdonyi utasítására, — bár egy árva szót sem hallottam, — jött a mama hamvas szőlővel, — könnyű neki, az udvar végén van a szőlőskert, — meg lány kenyérral a fiam részére. Én egy illatos havannára, Gárdonyi pedig magatervezte, nagy, öblös pipájára gyujtva, beszélgettünk. A beszélgetések során bizalmasabb természetű kérdések is merültek fel, mire Gárdonyi az ő megszokott flegmájával felelt:

— Hát bizony így éldegélek én anyámmal s a két gyerekkel. Gyerek van, még pedig kettő... Fiatalság bolondság... Lutri, mely kinek sikerül, kinek nem... Hej! Mert a fene ismeri ki magát ezzel a fránya asszonynéppel, — mondotta kesernyésen.

Gárdonyi vacsorája.

Gárdonyi mikor az egrí képzőbe került, sovány, nyurga, szőke fiú volt, akin ugyan meglátszott, hogy szűkös viszonyok közt él.

HIREK.

Az új főispán. Erősen tartja magát az a hír, hogy vármegyénk és városunk új főispánja *Csaba* Adorján szatmárkerületi főszolgabíró lesz, kinek kinevezése már a napokban várható. Tekintettel *Csaba* Adorján egyéniségére és a közigazgatás terén évek hosszú során keresztül kifejtett működésére, csak örvendeniünk lehetne, ha egy ilyen kiváló és szakavatott férfiú kezébe kerül vármegyénk és városunk ügyeinek intézése. De az örömet lohasztja az a körülmény, hogy a mostani zilált politikai viszonyok közt lép a főispáni székbe, mert előreláthatólag rövid időn belül el fogjuk veszíteni. Együttal csodálkozunk elhatározásán és sajnáljuk őt, hogy annak a sok kellemetlenségnek kiteszi magát, melyekkel a mostani regime alatt a főispáni állások össze lesznek kötve.

A kormánypart jelöltje. Az a hír van elterjedve a városban, hogy kormányparti programmal dr. *Vajay* Károly polgármester lép fel képviselőjelöltnek. Illetve az ő szándékát nem ismerjük, csak annyit tudunk, hogy az ő nevét hangoztatják. Ő mindenestre csinálna konkurrencziát *Kelemennek*, mert mellette lesz az egész tisztikar, emellett népszerű ember és a városban nagy családi összekötetései vannak.

Főispáni kinevezés. A király *Domahidy* Elemér volt főispánt Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város főispánjának nevezte ki. *Domahidy* ugyanott volt *Tisza* István idejében főispán.

Dandárparancsnok változás. A király *Nemes* Edét, a 78. honvéd gyalogezred dandárparancsnokát azonos minőségben Nyitra székhelyllyel a 74. honvéd dandárhoz helyezte át. Utódjául *Brabecz* Gyulát, a szabadkai 6. honvéd gyalogezred parancsnokát nevezte ki. Ő Felső, ezrednél létszám felett való ve-

gyalogjáró az izléses kis kerten át az író lakása elé.

— Magam vezetem, — mondá a jó néni, — mert van a fiamnak egy kutyája, melyet a „Napszamosok“ írójától kapott cserébe egy tajtékpipáért, nem szeretném, ha goromba lenne a vendéggel szemben. Egy szép, bozontos szőrű kutya ott heverészett a bokrok árnyékában és meglátva közeledésünket, elvakkantotta magát. Czáró! szól valaki a fák mögül. Gárdonyi volt, aki megértvén a jeladásból, hogy idegen jár a portán, sietett védelmet nyújtani.

— Mi már jó egynehány év előtt találkoztunk Budapesten, — mondá nyájas hangon, miközben keztenyujtva tessékelt befelé.

— Talán itt, — mondja az édesanyja, egy kerti padra mutatva.

— Jobb lesz a hűvösön, — felelt Gárdonyi, maga kalauzolván írószobája felé. Később tudtam meg, hogy a neki kedves vendéget csak a saját szobájában szereti szívesen látni. Kedves, kényelmes szoba Gárdonyi írószobája. Szép könyvtára az üveges szekrények polezain s a falon Feszty Árpád remek akvarelljei Göre alakokkal. Talán emlékéül a „Kengyesen“ eltöltött napoknak, mely kirándulást csak a Gárdonyi tolla írhatta meg

Üzleti jelentés!

Tisztelettel hozom a n. érd. közönség szives tudomására, hogy a volt

SCHWARTZ
TESTVÉREK

uri- és női-
divatáru - üzletét

teljesen ujonnan berendezve, a következő czég alatt, ismert szolid alapon

megnyitottam

és tovább fogom vezetni.

Kész szolgálattal

SCHWARTZ B.
Deák-tér Halmi ház.

zetése mellett. Brabecz jó ismerőse Szatmár város társaséletének, ki már két ízben állomásozott Szatmáron s itt időzése alatt nagy népszerűségnek örvendett.

Beregvármegye főispánja. A király *Patay* Andrást, Beregvármegye lemondott főispánját ezen állásra egy pénteken érkezett távirati hír szerint újra kinevezte.

Áthelyezett őrnagy. *Tihanyi* József őrnagy a szatmári 12. honvédgyalozezredtől a pécsi 19. honvédgyalozezredhez helyeztetett át.

Jétékony adomány. *Kádár* Ambrus dr., praelátus kanonok a gyertyánligeti templomnak stációképek felállítására ezer koronát adományozott. A nemesszivű jétékony főpap már Erdődön és Técsőn is állítottatott fel igen szép stációképeket.

Elhalt nagybirtokos. *Kölcsey* *Kölcsey* Zoltán, földbirtokos, vármegyei bizottsági tag, február hó 16-án, életének 50-ik, házasságának 18-ik évében Tunyogon, szülésétől folytán hirtelen elhunyt. Gyászolják: *Kölcsey* Ákosné született *Kölcsey* Margit mint testvére, id. *Kölcsey* Ákos mint sógora, özv. *Kölcsey* *Kölcsey* Zoltánné született *bori* Horváth Anna mint neje, dr. *Kölcsey* Ákos, *Kölcsey* Ilona férj. *Fülöp* Mihályné, *Kölcsey* Ibolyka, *Kölcsey* Palma, mint testvére gyermekei, *Kölcsey* Antal és családja mint nagybátyja, özv. *Székely* Lajosné született *Kölcsey* Juliánna, özv. *Horváth* Istvánné született *Kölcsey* Emília és családja mint nagynénjei.

Felsőbánya diszpolgárai. *Stoll* Bélát és *Semik* Antalt Felsőbánya város képviselő-testülete érdemeik elismerésül diszpolgáiraivá választotta.

kitől szerezzé be a könyvszükségletét. Mert ha elmaradt a szórakoztató felolvasás, elmaradt a vacsora is. Hogyan, hogyan nem, de egyszer a szokástól eltérőleg vagy két hétig csak száraz kenyér volt a vacsorája, amit társai szivességéből kapogattak. Gárdonyi, mikor már csak úgy szédült az éhségtől, hát kapta magát s gondolt egyet, nagyot és merészet, hogy tudniillik, irgalomra fogja kitanítani asszonyát. Egy este vizes spongyiával kente végig a két talpát, melyet finom bükkfahamuval hintett be. Így elkészülvén, odaszólt társainak, — kik el nem tudták képzelni Géza társuknak ezt a mókás műveletét, — hogy emeljék fel vállaikra, fejfelé és vigyék végig hosszú a szobán keresztül. Gárdonyi a hamuval beszórt talpát odanyomkodta a falhoz, plafonhoz, ahol ott is maradt a nyoma, amely után, mint akik jól végezték dolgaikat, szép csendesen nyugalomra tértek. Reggel azonban olyan nagy ribilliót rögtönöztek, hogy háziasszonyuk rémülve futott be a diákszobába. Valamennyien reggeli pongyolában, botokkal, esernyőkkel, pipaszárrakkal felfegyverkezve hadonásztak a homályban.

— Itt valami visszajáró lélek járt! — kiáltották. Mindnyájunkról lehuzta a takarót! — lármáztak irgalmatlanul. Az asszony, aki különben is hiszterikus, ennek ballatára csak megmeredt az ajtóban és se ki, se bemenni nem mert a nagy ijedtség miatt.

Lelkészi kinevezés. A püspök ur *Ő* Méltósága *Tamá*s Jenő máramarosszigeti segédlelkészt *Halmiba* lelkésznek nevezte ki.

Eljegyzések. *Orosz* Béla m. kir. honvéd főhadnagy, dandársegédtiszt f. hó 20-án vasárnap tartotta eljegyzését *Bakó* Zsófikával, néhai *Bakó* Gyula orvos s neje *Császy* Etelka urasszony leányával. — *Létay* Ferenc az Osztrák-magyar bank helybeli fiókjénél tartott eljegyzését *Leitner* Sándi, *Leitner* Bertalan a gróf *Károlyi* uradlomban nyug. tisztartójának leányát. — *Szentgyörgyi* Kálmán nagyszőlősi kir. adótiszt eljegyezte Szatmárhegyen *Szabó* Jolánkát, *Szabó* Lajos földbirtokos leányát.

Áthelyezett tanár. *Sabján* János székesfehérvári áll. főreáliskolai h. tanár, az ungvári kir. kath. főgimnáziumhoz áthelyeztetett.

Áthelyezett kataszteri mérnökök. *Siposs* Rezső kataszteri mérnököt és *Majoros* Richárd kataszteri mérnöksegédet a szatmári felügyelőségtől a debreczeni 12-ik felügyelőséghez, *Pap* Ferenc kataszteri mérnöksegédet a beszerzei erdőigazgatóságtól a szatmári felügyelőséghez helyezték át.

Áthelyezett segédlelkészek. A püspök ur *Ő* Méltósága *Glazarovics* Bertalan segédlelkészt Nagybányáról Máramarosszigetre, *Kompasz* Antalt Felsőbányáról Nagybányára, *Vilmos* Andrást Kálmándról Felsőbányára, *Almási* Pétert Vinnáról Kálmándra helyezte át.

Hymen. *Fögel* Károly helybeli jónévű kereskedő hó 27-én esküszik örök hűséget *Csányi* Imre leányának, *Róza* kisasszonynak. — *Mandola* Aladár tkép. tanár folyó hó 16-án

— Itt kell lennie, — szolt Kertész és gyufát gyújtva az ágy alá tekintett. Majd másodikat, majd tizediket gyújtva keresték a megriadt lelket.

— Tyűh! — ordítja el magát valamelyik, amint a plafonon meglátja a lábnyomokat. — Itt van, itt a lába nyoma! Mindannyian végtelen esodálattal bámultak a falra, ahol a tényleg ott hagyott lábnyomok étkelkenedtek.

— Itt tovább nem maradunk! El akárhova! — volt kiadva a jelszó. — Megyünk! — zengették karban. Az asszony se holt, se eleven a zürzavarban. Csak mikor valamennyire magához tért, kezeit tördelve kérte a diákokat maradásra.

— Nincs az a hatalom, ami visszatartson, — erősködtek. Majd ígéretésre fogta az asszony.

— Ha maradnak, azt főzők mindig, amit szeretnek. Turós csuszát töpörtyűvel, peccsenye kétszer. Nem használt.

— Géza, — fordult Gárdonyihoz, — magának pedig minden este vacsorát ingyért! Erre aztán mindenki leszerelt.

— No akkor maradunk! — kiáltották mind, titokban nevetve, hogy hiszen ezt vártuk.

— De ha még egyszer idejön az a misoda, — hősködött Gárdonyi, — tudom Isten, hogy beledöföm a bicskám.

Közli: E—i.

tartotta eljegyzését *Novák* Katinkával, *Noaák* Károly volt kincs. erdészeti főorvos, a katolikus kör volt első elnökének leányával Szigeten. — Dr. *Novák* Béla ungvári ügyvéd és *Tolvay* Klára, *Tolvay* Lajos leánya a múlt nap tartották esküvőjüket az ungvári gk. székesegyházban. Az ifju párra az egyházi áldást *Firezák* Gyula püspök, a menyasszony nagybátyja adta magasszárnyalású beszéd keretében. Esküvő után a püspöki palotában nászslakoma volt, melyen számos szellemes toaszt hagzott el. — Vasárnap tartotta esküvőjét *Márzi* Gyula mezőkövesdi járásbíró *Münzyer* Stefániával, *Münzger* Ottó ny. kat. mérnök leányával Munkácsen. *Kató* Károly budapesti lottójövedéki tisztviselő jegyet váltott *Nyemcsik* Imre m. kir. posta és távirda főtiszt. leányával *Margitkával* Beregszászban. — *Radványi* Jenő gróf *Károlyi* László királydaróczi uradalmának mezőteremi uradalmi pénztáznoka eljegyezte dr. *Szele* Andor kassai jogakadémiai tanár leányát *Erzsikét*. — *Bikfalusi* *Bikfalvy* István vasuti tiszt jegyet váltott *Kemény* Sándor nagybányai polgár leányával, *Sárikával*.

Lelkészmeghívás. A németi ref. egyház presbiteriuma dr. *Erdős* József theologiai tanár meghívása mellett foglalt állást. A presbiterium tagjaiból alakult küldöttség dr. Erdőst vasárnap felkereste Debreczenben, ki a meghívást a legnagyobb készséggel elfogadta.

Kinevezés és helyettesítés. Vármegyénk főispánja dr. *Kovács* Mór nagysomkuti kórorvost tiszteletbeli járásorvossá, N. *Szabó* István és *Galgóczy* István szolgabírákat tiszteletbeli főszolgabírákká és dr. *Gyene* Pál vármegyei aljegyzőt tiszteletbeli árvaszéki ülnökké kinevezte; a fehérgyarmati közkórháznál elhalálozás folytán megüresedett közkórházi igazgató-főorvosi állásra dr. *Kis* Antal kórházi másodorvost, a fehérgyarmati járási orvosi állásra dr. *Ascher* Kálmán kórorvost helyettesítette.

Áthelyezett gazdatiszt. *Jurenák* Imre gróf *Károlyi* László mezőteremi uradalmi gazdatisztje áthelyeztetett a pestmegyei gyáli uradalmi gazdaságba.

Elbocsátott segédlelkész. A püspök ur *Ő* Méltósága *Schoket* Ödön esomaközi segédlelkészt saját kérelmére az egyházmegye kötelékéből elbocsátotta. *Schoket* az esztergomi érseki főegyházmegye kötelékébe vétetett fel.

Gyászhir. *Czier* János eszanósi gazdalkodó, *Csanósi* *Endre* rk. tanító édes-atyja e hó 15-én este 6 órakor életének 67-ik, boldog házasságának 43-ik évében hosszas szenvedés után elhalt. E hó 17-én helyezték örök nyugalomra. Neje, hét gyermeke és nagykiterjedésű család gyászolja. — Vasárnap reggel 4 órakor meghalt Nagybányán hosszas betegskedés után, *Thurzó* Ferenc nyug. városi levéltárnok. Évek óta gyenge volt testileg, de dolgozni azért most is szeretett, ifjabb éveiben pedig valósággal emberfölötti munkát végezett. 56 éves korában halt meg. Halála általános részvétet keltett. A városházán, a Polgári kör, Részvénytakarékpenztár épületein gyászlobogó jelezte elhunytát. — *Gáthy* Mihály, beregszászi tekintélyes polgár szerdán

Akigazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni,
az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház),

aki dűsan felszerelt cipő-raktárában csakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és oszlmákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talputánzatokat teljesen kiküszöbölte, s akinek áruinak osinosság dolgában is párját ritkítják. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és oszlmák is készülnek.

este — életének 57. évében — szívszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. — Özv. *Kovács* Sándorné szül. *Husztly* Emma 56 éves korában Börvelyben elhunyt és folyó hó 14-én délután tetetett nagy részvét mellett örök nyugalomra. — *Csajkovic*s Antal nyug. bányász 48-as honvéd a napokban 82 éves korában Aknasugatagon elhalt. Ismét megfogyott egygyel a szabadságheők száma. — *Machnyik* Elemér II. éves gazdasági akadémiai hallgató életének huszadik évében Vinnán hirtelen elhunyt. — *Winkler* Móritz, a főgimnázium II. oszt. tanulója folyó hó 13-án, rövid szenvedés után Nagybányán jobblétre szenderült. — *Csernik* András nyiregyházi lakos 59 éves korában, február 16-án meghalt. Benne *Duszik* Lajos ev. lelkész apósát gyászolja. — *Szabó* Sándor m. á. vasuti tiszt életének 35. évében városunkban hosszas szenvedés után elhalt. — Özv. nagyecsed *Ecsedy* Lászlóné, sz. *Horváth* Erzsébet életének 73. évében Batizon elhalt. — *Kertész* Béla felsővisi aljárásbíró neje, *Kamaráth* Vilma hirtelen elhalt. — *Lőrincz* Istvánné, szül. *Virágh* Sára f. hó 20-án 66 éves korában hosszas szenvedés után városunkban elhalt.

Megsemmisített jegyzőválasztás. A vámfalui jegyzőválasztást, melyen *Biró* Ernő egyhangulag lett megválasztva, megsemmisítették. A határozat ellen *Biró* fellebbezést adott be.

Kegyes adományok Jézus Szentséges Szive temploma orgonájára: Az esztergomi káptalan 10 K, Ngos. Kosztra Ignác t. kanonok esp. plebános 10 K. Antal Alajos vetési földbirtokos 10 K.

A kath. legényegyletben f. hó 20-án *Gazdag* Lajos főgimn. tanár tartott érdekesítő előadást a régi mesterlegények vándorlásairól, melyeket oly jellemzően megénekel *Petőfi* Sándor is, kinek ide vonatkozó két költeményét nyomban elő is adta két főgimn. tanuló. Majd régi okmányokat olvasott fel és mutatott be.

A naptáregyesítés ügyében a Németi részi gör. kath. egyház hívei f. hó 20-án népes értekezletet tartottak a városháza közgyűlési termében és nagy lelkesedéssel kimondták, miszerint csatlakoznak a hajdudorogi intéző bizottság által kezdeményezett mozgalomhoz; kívánják, hogy a Gergely-naptár legkésőbb 1910. szeptember hó 1-én életbe lépjen és ennek engedélyezéséért a Pápa Őszentségéhez folyamodnak, mely kérvényt, az összes jelenlevők, kiknek száma a 100-at meghaladta, nyomban aláírták.

A második Mária Kongregáció népzarándoklata Lourdesbe indul Bécstől 1910 augusztus 20-án különvonattal és megállapodik Felső Amergauban, (ahol a világhírű passiójátékot meglátogatja, amelyet csak minden 10 évben adnak elő; nagyon korai bejelentés szükséges. Zürichben, Mária-Einsiedelnben, Luzernben, Bernben, Freiburgban, Genfben, Lyonban, Parai le Monalban, (ahol Jézus sz. szive nyilatkozott) és Lourdban (4 nap). — Utazás tartama 14 nap. Árak teljes ellátással és színházjeggyel Felső-Ammergauban:

I. oszt. 460 K, II. oszt. 340 K, III. oszt. 230 K (Felső-Ammergau nélkül III. oszt. 206 K.) — Magyar prospektust küld kívánatra a Maria-Lourdes-bizottság Bécs, X. kerület, Salvator-klastromban.

Ismeretterjesztő előadás. A kath. legényegyesületben február 27-én vasárnap délután 5 órakor dr. Török István kórházi orvos tart előadást a ragályos betegségekről. Utána *Bucher* Antal székesegyházi karnagy dalaiból szerző zongorakisérete mellett *Tary* Lajos énekel.

Birtokossági közgyűlés. A szatmárhelyi birtokosság tavaszi rendes közgyűlését f. évi febr. 27-én, délelőt tartja meg.

Bányaszerencsétlenség. Felsőbányán f. hó 16-án délután *Laposán* György kincstári bányamunkásra, szállító szekerének töltögetése közben, a kilencedik szintén a nyugati bányaosztályban, egy nagyterjedelmű, hatalmas szikladarab rászakadt a magasból. A szerencsétlen ember a ráesett nagy kötémmel borítva, szétroncsoltan, azonnal szörnyethalt.

Haverdáék bünpöre. Szerdán este 8 órakor hirdette ki a szabadkai gyilkosság ügyében a szegedi esküdtbíró elnöke az ítéletet. Az esküdtök úgy *Jánossy* Aladárt, ki a gyilkosság bűnét bevallotta, mint a felbujtással vádolt *Haverda* Máriát és a vádban büntársként szereplő *Vojtha* Antalt nem büntetésnek mondták ki, mire a bíróság a botrányos verdikt alapján mindahármat felmentette és szabadlábra helyezte. A szegedi közönség mint valami nemzeti hősteket ünnepelte a börtönből kijött vádlottakat, *Haverda* Máriának diszes virágcsokrot nyújtottak át, bankettet rendeztek tiszteletére. Ezt az izléstelenséget lapunk más helyén méltatjuk. A budapesti közönség megadta rá a méltó feleletet, mert mikor megérkeztek *Haverdáék* védőügyvédekkel a fővárosba, valóságos ostrom alá vették őket s le a gyilkosokkal, akasztófára velük, kiáltás zugott végig a tömegben s csak a rendőrség közbelépése mentette meg őket a meglincseléstől. *Haverda* Máriának egy budapesti szállodában sem adtak lakást, mire védője, *Bródi* Ernő dr. ajánlott fel neki szállást. Másnap kihajtatott Ujpestre, hogy kis fiával találkozzék, azonban volt férje, *Jarmatzky* városi főjegyző nem engedte meg, hogy fiával találkozzék. A budapesti ügyvédi kamara vizsgálat tárgyává teszi a védőügyvédeknek szegedi bankettrendező szereplését, melyet az ügyvédi állás méltóságával nem tart összeegyeztethetőnek. A védőügyvédek tagadják, hogy a nekik tulajdonított illetlenségeket elkövették volna. Az újságírókat vádolják, hogy szenzációt keresve fujták fel a dolgot. Erre az újságírók nyilatkozatot tettek közzé, hogy igazat irtak és csakis azt irták le, amit láttak. Az egyik védő, dr. *Lengyel* Zoltán erre sértő kifejezésekkel válaszolt, miért az újságírók provokáltak.

Gyáralapítások. *Márkus* Márton és fia műjéggyárat alapítanak városunkban, mely uaponta 60 mázsa jeget fog előállítani. A vendéglősök, kávéosok, koresmárosok pedig egy új szikvizgyárat alapítanak.

Fogyasztási szövetkezet. A szatmári törvényszék tisztviselőitől kiindulva, városunkban Tisztviselők fogyasztási és hitelszövetkezete van alakulóban, melynek célja a keresetükből élő összes tisztviselőnek a városunkban szabadon duló életszükségleti uzsorával szemben való megvédelmezése. A szövetkezet megalakulhatna, ha legalább 100 tisztviselő 300 darab 50 korona névértékű részvényt jegyezne. A szövetkezet rendes tagja minden tisztviselő, illetve olyan egyén, aki diplomája után él. Ügyvéd, orvos, mérnök stb. legalább 2 részvényt jegyzett. Rendkívüli tagjai a dijnokok és a hivataloszolgák 1 részvényvel. Alapító tagok, akik egyszer-smindenkorra 200 koronát fizetnek be a szövetkezet pénztárába. A megalakult szövetkezetnek feladatát képezne tagjai beszerzési árban élelmi cikkekről gondoskodni.

A kanyaró. A kanyaró megbetegülések száma csökkenőben van, de a betegség járványos jellege még nem szűnt meg, minélfogva dr. *Vajay* Károly polgármester a népiskolák bezárását további 10 nappal meghosszabbította.

A járásbíró bünpere. A királyi kuria büntető tanácsa esütörtökön foglalkozott *Sovány* Dezső volt mátiszátkai járásbíró bünpörével, akit mint ismeretes, azzal vádolt a szatmári ügyészség, hogy *Bordás* Demeter kéményseprőt kés-szurással megölte. A szatmári kir. törvényszék megállapította, „hogy a vádlott bíró erősen ittas volt, bizonyítva látja az erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testisértés vádját,“ de felmentette a bírót, mert az a jogos védelem határára ugyan átlépte, de azt csak félelemből és megzavarodottságában tette. A debreczeni kir. tábla helybenhagyta a felmentő ítéletet és megállapította, hogy a bíró jogos önvédelemben eselekedett. A kuria ezt az ítéletet rövid tanácskozás után helybenhagyta.

Tájékoztató. A városi tanács határozata folytán febr. 20-tól kezdve a rendőrségi éjjeli ügyeletesek nem a régi postaépületben levő rendőrségi helyiségekben, hanem a nagy városházán levő s e célra átalakított, volt rendőrőrmesteri helyiségben teljesítik hivatalos kötelességeiket.

Tűz Szobránczon. A mult éjjel Szobránczon kigyuladt a báró *Vécsey*-féle nagácsür, melyben a szobránczi géptulajdonosoknak eséplőgépjek el voltak raktározva. A csür s a benne levő két nagy gőzeséplőgép teljes felszerelésével a tűz martaléka lett. A kár 20—22 ezer korona. A tűz valószínű oka gyujtogatás.

A főispáni titkár rabsága. Dr. *Vojnarovits* Sándor volt miniszteri segédfogalmazó, ki városunkban mint főispáni titkár teljesített szolgálatot, most a szatmári kir. törvényszék börtönében üli le a váltóhamisításért reá szabott nyolez havi börtönbüntetést. E közben *Dehmal* budapesti zongoragyáros feljelentette *Vojnarovits*ot a budapesti kir. ügyészségnél azért, hogy ez tőle egy zongorát bérelt, aztán eladta. *Vojnarovits*ot a fővárosba szállították, ahol kézbesítették neki

Ékszer-üzlet és műhely áthelyezés!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy **özv. Stejn Sámuelné utóda Grünhut Samu** cég alatt eddig a Hungária-szálloda mellett volt üzletemet a **Hám János-utcába, Dr. Vajay polgármester ur házába** (az új butorszövetkezet mellé) **helyeztem át.**

Nagy választékban raktáron tartok különféle szemüvegeket, cvikkereket, Kérve a n. é. közönség melyek orvosi rendelőnyre vagy a nélkül is kaphatók. Peesótnyomók, gummi-szivós pártfogását, ma-bélyegzők, czimerek vésése, himzómunkák készítése, tűziaranyozását és ezüst-radtam teljes tisztelettel **Grünhut Samu** tőzést bármilyen templomi vagy házi tárgyaknak, arany, ezüst, ékszer, óra, látszer, tájéktárgyak javítását és minden e szakmába vágó munkák készítését saját gépekkel gyárilag felszerelt üzletemben olesón, jól és gyorsan eszközölöm. Tört aranyat, ezüstöt, régiségeket, régipénzeket, valódi gyöngyöket és drága-ékszerész Szatmár, Hám János- u. Dr. Vajay-ház köveket a legmagasabb árban vásárolok, vagy becserelek nagy mennyiségben is.

Kávét

legjobbat és legolcsóbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16. „MOKKA“ keverék özégem különlegessége. 1 klgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköltve

a vádiratot, mi ellen védője kifogásokat adott be, azonban a vádtanács azokat elutasította és Vojnarovitsot vád alá helyezte.

A József kir. herceg szanatórium javára folyó hó 13-án a Pannonia nagytermében rendezett hangverseny összes bevétele 953 kor 20 fillér volt. Ezzel szemben a kiadás 449 kor 30 fillér levonásával a tiszta jövedelem 503 kor 90 fillér. Felülfizetett Ilosvay Aladárné (Nagykároly) 20 K, Dr. Boromisza Tibor püspök, Kádár Ambrus, Ragályi Kálmán 10—10 K, Gál Jenő Uray Géza 8 K, Binder István 6 K, dr. Farkas Jenő 5 K, dr. Schönplugg Béláné 4 K, Horváth József 3 K, Oszter Károly, Gönczy Béla 2—2 K, Szabó István, Patakyl Lajos 1—1 koronát. Összes felülfizetés 94 kor. A tett felülfizetésekért, valamint Ilosvay Endréné és Jákey Károlyné urnóknak és Ragályi Kálmán urnak az est sikerének tevékenységük általi előmozdításért, a Városi Tanácsnak a villamvilágítási díj engedéseért, Neuschloss Testvérek fűrésztelepi igazgatóknak a terem fűtéséhez szükségelt fa anyag ingyenes kiszolgáltatásáért köszönetét fejezi ki a szanatórium nevében Uray Gézáné igazgatósági tag.

Elítélt postamesternő. Simon Róza 25 éves, nagykárolyi születésű szamosdobi postamesternő fölött, ki a posta kincstár kárára 1526 K 09 fillért sikkasztott, ítélkezett a törvényszéki főtárgyalás tanácsa. Védelmére azt hozta fel, hogy a pénz, míg egy negyed órára távozott a hivatalból, az asztalon égvé hagyott gyertyától gyulladt meg. A védekezést azonban a bíróság nem fogadta el, hat hónapi börtönre s mellékbüntetésként 3 évi hivatalvesztésre ítélték. A vádlott felebbeszéssel élt.

Megtámadott határrendőr. Nagy Sándor ökörmezői határrendőr f. hó 12-én Majdánkán teljesített szolgálatot, az országuton összecsoportosult oroszok gúnyos megjegyzéseket tettek reá és szidalmazták, amiért igazolásra szólította fel őket, mire azok dorongokkal a szegény határrendőrré támadtak, ki szorult helyzetében egy közeli házba menekült, hol magára zárta az ajtót. A felbőszült tömeg az ajtót betörte és a kétségbeesetten védekező határrendőrt — ki szoronyával többeket megsebesített — lefegyverezte. Szorult helyzetéből a gyorsan előhívott majdánkai csendőrs mentette meg. A három főczinkost a csendőrség még aznap az ökörmezői járásbíróhoz kísérte erősen megvasalva.

Endesz Árpád összbüntetése. A budapesti büntetőtörvényszék ítélkező tanácsa a múlt nap hirdette ki Endesz Árpád, a hírhedt betörő előtt a marosvásárhelyi kir. törvényszék által részére kiszabott összbüntetést. — Endeszt ugyanis többrendbeli lopás büntetéseért az ország több törvényszéke ítélte el. — Ezeket a rája kiszabott büntetéseket nemrégiben a marosvásárhelyi kir. törvényszék összesítette, még pedig hét és fél évi fegyházbüntetésben. Endesz Árpádot megvasalva két börtönőr kísérte a tárgyalóterembe, ahol az elnök kihirdette előtte a marosvásárhelyi törvényszék által kiszabott összbüntetést. Endesz sokallotta büntetését és felebbeszéssel jelentett be ellene a kir. táblához. Az ítélet kihirdetése után Endeszt újra visszakisérték ezellájába.

Harcszerű czéllövészet. A katonaság Szatmár-zsadány és Madarász közt február 26-án éles töltennyel harcszerű czéllövészetet tart, mikor is ezen könyveken járni tilos.

Leszállított teleföldij. Kereskedelemügyi m. kir. miniszter az egyfelől Debreczen, másfelől Szatmárnémeti, Nagykaroly

és Nagyvárad, továbbá az egyfelől Szatmárnémeti másfelől Máramarossziget közt váltott 3 perces interurbán beszélgetések díját 1910 évi márczius hó 1-től kezdve 2 korona helyett 1 koronában állapította meg.

Kuriali döntvény. Hosszu idők óta szokás volt a kereskedővilágban, hogy férjes nők a leánykori nevükön üzletet vezetnek. Nemesak a fővárosban, de a vidéken is nagy volt azoknak a nőknek a száma, kiknek férjük rendes hivatalbeli állomással bírt, 5k maguk, leánykori nevükkel más, külön jövedelmező üzletet folytattak. Legtöbbször a hitelzőket játszották ki, de kijátszották ilyenformán a kereskedelmi törvényeket is és ép ennek vetett véget a kuria. Kimondta ugyanis e legfelsőbb bíróság, hogy férjes nő leánykori néven nem nyithat üzletet és az ily kereskedelmi czeget a törvényszéken bejegyezni nem lehet.

A földadó kataszter kiigazításáról szóló 1909. évi V. t.-cz. 6. §-a alapján a mivelési ágban beállott állandó jellegű változást, a változást követő 30 nap alatt kötelesek a földbirtokosok 1910. évi január hó 1-ső napjától kezdve a városi földadó nyilvántartói hivatalnál bejelenteni. A bejelentés elmulasztása az 1885. évi XXII. t.-cz. 7. § a alapján az 1883. évi XLIV. t.-cz. 101. §-ában megszabott pénzbüntetést vonja maga után. A bejelentés kötelezettsége a nem önjogu, valamint a jogi személyeknél a törvényes képviselőt terheli.

Feloldott sertészárlat. Közhírré teszem, hogy a sertésvész miatt a sertésekre elrendelt zárt feloldottam és a sertésvásárok ismét megtartatnak. Szatmár-Németi, 1910. február 15. Csomay h. főkapitány.

A szeszitalók drágulása. A likörgyárosok és gyümölcsipárolók országos egyesülete elhatározta az összes szeszitalgyártmányok árának 5 százalékos felemelését olyformán, hogy az 5 százalékos drágulási pótlék minden számlában külön fog felszámíttatni a vevő terhére.

Ebzárlat rendeltetett el városunkban február hó 19. napjától április hó 1-ső napjáig. Kutyák szájkosárral látandók el és pórázon vezetendők, szájkosár nélkül az utcán szabadon talált ebek kiirtatnak, a befogott ebek ki nem adatnak.

MINDENFÉLE.

Aki száz éven át volt plébános. Egy Geulle nevű belga helységben, mely a liégei püspökséghez tartozik, a plébánia képén egy pap alakja látható, továbbá ez a fölirat:

„Antonius Haasech, Geulle első plébánosa, száz éven át volt plébános és százhuszonöt éves korában halt meg.“

Mondják, hogy mikor Haasech hetvenöt éves volt, a püspöki vikárius felkereste és felszólította hivatalának letételére. Erre a plébános azt kérdezte.

— Milyen idős volt a legutóbbi pápa, amikor meghalt?

A felelet így hangzott:

— Olyan idős, mint ön.

— Nos, ha valaki az én koromban el tudja az egész egyház ügyeit látni, akkor talán én is elkormányozhatok egy falut.

Később maga a liégei püspök is meglátogatta az ősz papot és szintén rá akarta birni a lemondásra. Kérdéseket intézett hozzá abban a hiszbenben, hogy emlékezete már meggyengült és feledékeny. Végül a hét szentséget kérdezte tőle. Haasech elszámolta, de a bérmlást következetesen kifelej-

tette. Mikor erre a püspök figyelmeztette, a száztiz éves pap ezt mondta:

— Nagyon hosszú idő óta nem jött már Geullebe püspök s így azt hittem, a bérmlás nem szentség.

A püspök elérte a czélzást és hivatalában hagyta az érdemes aggastyánt holta napjáig. (Közli: bg.)

IRODALOM.

A Filozófia története. Szerzője: Holzmann Béla, a neveléstan tanára. A könyv a felső nép- és polgári iskolai tanító- és tanítónképzőintézetek számára készült. Teljesen hézagpótló munka, mivel a tanítástervnek megfelelő s az illető iskolák számára okvetlenül szükséges, ily nemű tankönyv tudtommal eddig még nincs. Ez az első. A munka felöleli a filozófia fejlődésének teljes történetét. — Bevezetésképen ismerteti a filozófia elnevezését, tárgyát, feladatát, célját, fogalmát felosztását és közműveltséghez való viszonyát; továbbá a különböző filozófiai rendszereket, irányokat, felfogásokat szó- és tárgymagyarázat szerint — röviden világosan. — Ezen alapvető előismeretek után magának a filozófiának a történetét tárgyalja ó-közép és ujkorra, s ezeket ismét természetszerű, kisebb korszakokra osztva. Adja aztán mindegyik kornak és korszaknak nagy vonásokban az az általános jellemzését úgy, hogy elolvasása után kiki tiszta képét nyeri azon kor és korszak filozófiájának. — A korok és korszakok keretén belül tárgyalja az egyes, nagy bölcselők életét és rendszerét történelmi és fejlődési összefüggés szerint. Lényeg szerint, könnyen áttekinthető módon külsőleg is élesen feltüntetett felosztással teljes képet nyújt úgy az egyes bölcselőről és rendszeréről, mint pedig az egész bölcsetről. Ezt a tiszta, áttekinthető, teljes képet még inkább tökéletesíti a könyv egyszerű, világos és kifejező nyelve. Ezek szerint aztán nemesak mint az említett képzőintézetek tankönyve állja meg a helyét, hanem föltétlenül nélkülözhetetlen segédkönyv filozófiát hallgatóknak, pedagógiai vizsgálatra készülőknek, mert nemesak megtalálják benne az összes tudnivalókat de — a mi fő — röviden, világosan és lényeg szerint kapják azokat. Nem kell tehát óriási időfecsérléssel a kötetes nagy munkák tömkelegén, lélekemésztő fáradsággal átvergődni. — Sőt még magánolvasmányul is nagyon alkalmas! A mű ára 8 korona. Ezek után bátorodom a t. Közönségnek ajánlani a könyvet. Szíves megrendelésüket várva vagyok Szatmár-Németi, 1910 január 10. Reizer János, könyvkiadóhivatala.

Iskola és Társadalom. E czim alatt Deme Károly mátészalkai polg. isk. igazgató szerkesztésében e hó végén egy havi folyóirat jelenik meg, melynek czélja szorosabb kapcsolatot létesíteni egyrészt a különféle iskolák között, másrészt az iskolák és társadalom között. Kéri a dandári és tanító kar támogatását. Megjelenik az iskolai év folyamán minden hónap végén. Előfizetési ár egész évre 8 K, félévre 4 K.

A szerkesztő üzenete.

Z. M. Megkaptuk. A következő számban már jönni fog. Addig kérjük szíves türelmét.

Rabonbán. A különben jó eszme nagyon gyengén van feldolgozva. Ha más formába öntené kerülve az izetlen declemációt, megállhatná a helyét.

Cs. G. Most nem időszerű nálunk. Később talán kínálkozhatik reá alkalom. Ok nélkül nem jó az ilyen dolgokat bolygatni. Aztán fordulnak elő olyan kifejezések benne, melyeket a mi olvasóközönségünknek nem adhatunk be.

D. M. Budapest. Igen kedves, természetes leírás. Kis türelmet kérünk, mert pár számra le van foglalva a hely.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron.

HAL-ESTÉLY.

A nagy bőjt alatt minden szerdán és pénteken HAL-ESTÉLY a kath. kaszinóban. — Szives pártfogást kér

Demkő Mihály, vendéglős.

Ház és birtok eladás.

Néhai idős Kaposi István örökösének a tulajdonát képező Kinizsi-utcai 65. számú házasság telek; a szatmári Nagyrét oldalon lévő 14 köblös, igen jó földterület, a melyben 10 köblös luczernás, 4 köblös buza vetés van; a Sártéren három kaszás vágó-rét eladó. Értekezhetni lehet Kinizsi-utca 65. szám alatt az örökösökkel.

Gyónóczédulák

(emléklapok) alkalmoszerű képpel illusztrálva, ötféle színben nyomtatva, 100 drb . K 1.10

Szent áldozási képecskék

ötféle színben, tetszés szerint összeválogatva 100 drb. K 1.10
Hátlapján kis ima nyomtatásával 100 drb. . . . . K 1.60

Napi imák

szép borítékkal, csinos füzetecskében, 24 oldal terjedelemben, 100 drb. . . . . K 10.—

Uj bucsuimák

100 drb. füzve . . . . K 4.—

Szent keresztuti ájtatossági füzetecskék

100 drb. füzve . . . . K 5.—

Kapható a Pázmánysajtóban Szatmáron.

Kovács Gyula temetkezési intézete

Szatmár, Kazinczy-utca 15. sz. alatt (volt Vajay-házban) **megnyílt**, szemben a református gimnáziummal. — A legmagasabb igényeknek megfelelő temetéseket a legjutányosabb ár mellett eszközöl helyben és vidéken. Temetkezési társulatoknak kedvezményt nyújt

Nyavajatorés

Ki nyavajatorés, göres és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabad. **Hattyu gyógyszerész** által **Majna-Frankfurt**.

UNGHVÁRY JÓZSEF

szőlőtelepén és gyümölcsfa-iskolájában

Czegléd, (Pest m.)

ez év **őszén és tavaszán nagyobb mennyiségű** (300—3500 ezer darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra, 1—5 éves példányokban a következőkből: körte, alma, szilva, őszibarack, kajszinbarack, cseresznye, meggy, eper, savanyu szeder, bolvillei körte, azarol-galagonya, birs, lasponya, mandula, dió, füge, köszméte, ribizke, málna, földi eper (szamóca), ezenfelül szomorú alma, szomorú szomorú eper, pyramis-eper, gömb-akác, pyramis-akác, stb. csemoték. Ezek árai erősségük szerint 5—30, igen erősek 40—50 kr. Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemoték a következőkből: körte, alma, birs, doucin, besztercei szilva, cseresznye, fekete meggy, sajmegegy (Prunus Mahaleb), sárga barack, mandula, Prunus Myrabolána, galagonya és kökény; ezek árai erősségük szerint 100 darab 80 krtól 1 ftt 80 krig, 1000 drb 7 fttől 7 foitig. Lepényfa (Gleditschia triacanthos) és akác, áthatlan sövény készítésére igen alkalmas 1—3 évesek, igen nagy készlet (kb. 3 millió. Ennek ára 100.) drb 3 fttől 8 fttig. Sorfán.k használható akác 200—220 cm. magas 1 drb. 20 kr. 100 drb. 18 ftt, 1000 drb 170 ftt. Ujdonságok a fentnevezett gyümölcsnemekből 1 drb 40—60 kr. Háromszor permetezett, szokványminőségű bor- és csemegeszőlővessző, teljesen beérett sima minőségű bor- és csemegeszőlővessző, teljesen beérett sima 1000 drb 4 fttől 7 fttig, gyökörös 20 fttől 25 fttig.

Tessék árjegyzéket kenni!

Legelőcsőbb bevásárlási forrás!

Mindennemű zseb, fali és ébresztő órákban, arany és ezüst ékszerekben, valamint szemüvegek és china-ezüst árukban

SZABÓ GUSZTÁV

órász-, ékszerész- és látszerész-üzletében

Szatmár, Attila-utca.

Nincs többé szobafüst!!

Kapható:

GÁL és KLEIN cégénél

Szatmár, Iroda Attila-u. 1b.

Beton, aszfalt, parketta és aszbesztpala fedési vállalat.

Építkezési anyagok nagykereskedése.

Telep: Hunyady-u. 40. — Telefon 242.

Petky László cukrászata

Szatmár, Iskolaköz 2.

Minden időben friss sütemény kapható. Megrendeléseket pontosan elkészítik a legkényesebb igényekig. 1 koronás főt-bal-bombator torták naponta frissen kaphatók. Reggeli és oszonna kávék ugyszintén mindenféle cukrászsüteményben nagy választék.

Makóczy Géza papi és polgári szabó

Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe modern szabó műhelyét, hol is mindennemű reverendák és papi öltönyök a legnagyobb pontossággal és jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, sekrestyés.

Aki jó bort szeret inni, keresse fel a HUNGARIÁT. Egy liter új bor házhöz 28 krajczár. Kiemelendő még a többek közt egy palaczk saját töltésű bor Hungaria gyöngye cím alatt 50 krajczár.

FIGYELEM!

Megkezdődött a nagy tavaszi vásár!

BABAKOCSIK ÉS HINTALOVAK!

Óriási választék ujdonságokból, melyek egyedül csak

a Szatmári Bazárban

KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT, ahol kifogyhatatlan választékban kaphatók: játékok, emléktárgyak, fonografok, tüveg, porcellán, alpaca, diszműárak, pénztárczák, zsebkések, aczélevőeszközök, fonografok és grammofonok és ezekhez lemezek. — A legújabb műöntvények valódi ezüst platirozással, u. m.: tintatartók, diszórák, hamutartók, gyümölcsállványok, china-ezüst árukban. — Mindennemű disztárgyak. — **A legszolidabb szabott árak.** Pontos kiszolgálás. — Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek. — Szives pártfogást kér

BLATNICZKY ISTVÁN SZATMÁR,

KAZINCZY-UTCZA 10. SZÁM ALATT LEVŐ

„Szatmári Bazár“-jában.

SZOLID SZABOTT ÁRAK!

Van szerencsém a n. érd. közönség szives tudomására hozni, hogy

Szatmáron, Mailáth-utca 3. sz. a.

részodrony-ágybetét (matrác)

jutányos árban gyorsan és pontosan készíttetnek.

Szives pártfogást kért

kiváló tisztelettel

Csécsey Ferencz Mailáth-utca 3.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A Gilvácson (Szatmár m.) mintegy 25,300 koronán építendő róm. kath. iskola és tanítói lakásra árlejtést hirdetek. — Ajánlatok 1910. márcz. 1. d. e. 9 óráig szóval vagy írásban beadhatók a községi bírónál, akinél a terv, költségvetés és feltételek megtekinthetők. Az ajánlatok felett az építető hitközség határoz 1910. márcz. 2-án, fentartván a döntésnél a teljesen szabad kezét.

Nagymajtény, 1910. február 12.

Czier Ferencz,

rk. lelkész, iskolaszéki elnök.

FIGYELEM!!

Immár egészen bizonyos az, hogy a képviselőház feloszlása s ezzel egyidejűleg a választások kiharása elkerülhetetlen. A parlamenti viszonyok úgy alakultak, hogy más megoldás nem is képzelhető.

Erre való tekintettel nyomdavállalatunk nagy összekötésénél fogva azon kellemes helyzetben van, hogy a választás alkalmára szükséges zászlókat hazai szövetségek tetszés szerinti felirattal, festett ruddal és aranyozott lándzsával ellátva 100-tól 600 cm. hosszúságban szállíthat.

A zászlószövetek szintartások és esőben össze nem folynak.

Tollak, vörös vagy zöld színben, aranyozott felirattal, karszalagok, jelvények, arcképpel ellátva szintén beszerezhetők.

a Pázmány-sajtó könyvnyomdában

SZATMÁR-NÉMETI.

1910-es modellünk

ujtásai!

Intenzív lángzó, mely gyorsan forral és kevés szeszt fogyaszt.

Erős alkatrészek, melyek kicserélhetők és tisztíthatók.

Művészi kivitel, modern stílus. Galvanizált bronz színezés. — Hozzáadva a „ROPS“ biztonsági gyorsfűző eddigi előnyeit, a

„ROPS“ 1910

a jelenkor legszebb, legtartósabb, legbiztosabb és legtakarékosabb asztali tüzhelye. Ha feldűl, elalszik a szesz ki nem folyhat.

Ára Budapesten 4 korona.

Kapható minden szakmába vágó üzletben.

„ROPS“ Fémáru Részv.-Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Váci-ut 74/49.

Helybeli elárusító: **Koós Gábor.**

Képviselek vidéken kerestetnek.

ÚJ ÉPÍTÉSI VÁLLALAT.

Szatmár-Németi és vidéke nagyérdemű építető közönségének szives tudomására hozzuk, hogy folyó évi január hó 15-én

Szatmár-Németiben, Eötvös-utca 4. sz. alatt

építési irodát nyitottunk.

Elvállalunk mindennemű lakó és gazdasági épület tervezését és felépítését a legjobb beosztás szerint, izléses és modern kivitelben.

Ugy a tervek, valamint az építkezések kivitelét a legjutányosabb árban készítjük.

A n. é. építető közönség szives pártfogását kérve, vagyunk kiváló tisztelettel

MAKAY MIKLÓS és LIPICZKY GYULA

ÉPÍTÉSZEK ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓK ■ NAGYKÁROLYBAN.

IFJ. RUBINSZKY

FERENCZ

IPARMŰVÉSZETI

MŰHELYE

SZATMÁR, UJ-UTCA 3^a SZ. (SAJÁT HÁZ.)

Modern háló, ebédlő, szalon vagy uri szoba berendezések, valamint leányszoba berendezések művészi kivitelben készülnek.

KIVÁNATRA TERVEKKEL IS KÉSZSÉGGEL SZOLGÁLOK.

HIRDETÉSEK

felvételnek lapunk kiadóhivatalában.

Szombathelyi iparkiállításán: elismerő oklevéllel kitüntetve.

Soproni kamarakerület i. arkiállításán: ezüstéremmel kitüntetve.

HARKÁNYI EDE SZOBRÁSZ- ÉS KŐFARAGÓ MESTER **KŐIPAR-GYÁRA.**

Vállal:

Síremlékek, sírkoszorúk, sírboltok (kripták), Mausoleumok, utszéli keresztetek és szent szobrok, ol-tárok, szószékek, keresztelőkutak, szentelt víztartók, épület és minden

e szakmába vágó munkák különféle, kiváló bel- és külföldi legjobb minőségű anyagokból való szakszerű, pontos és tetszés szerinti stílusban való elkészítését, ugyisint falak műmárvánnyal való burkolását.

Gyártelep: SZATMÁR-NÉMETI. (A m. kir. dohánybevaltóval szemben)